

Rolová hra pro dívky

Rolová hra je efektivní způsob, jak prezentovat dominační techniky, a zároveň zapojit účastnice workshopu. Níže jsou uvedeny podrobné pokyny pro školitele a školitelky workshopu, včetně časového harmonogramu, návodu k rolové hře, charakteristik postav a navrhovaných debriefingových aktivit.

Časový harmonogram

- 15 minut – Příprava účastnic na rolovou hru
- 15 - 20 minut – Rolová hra (diskuze, kdo bude mluvčí během klimatické stávky)
- 40 - 60 minut – Debriefing (debriefingové otázky, inovativní metoda "Divadlo utlačovaných")

Příprava rolové hry + instrukce pro účastnice

Instrukce můžete buď promítnout na PowerPoint prezentaci či vytisknout a rozdat každé účastnici.

Jste členem/členkou místní skupiny aktivistů a aktivistek, kteří připravují klimatickou stávku. Přečtěte si svou roli a úkol (pro sebe, nikomu nic neukazujte) a připravte se na diskuzi, ohledně toho, kdo bude mluvčí na plánové klimatické stávce. Během schůze pečlivě pozorujte své kolegy a kolegyně.

Informace o plánované klimatické stávce:

- protest je organizovaný skupinou mladých aktivistů a aktivistek, Emílie je jediná, která klimatickou stávku připravuje od samého začátku, zároveň se postarala i o právní proces ohledně stávky (nahlášení/registrace)
- Emílie je zapojena do aktivit hnutí již několik let, ale nikdy nebyla považována za lídryni, jelikož se angažuje i v mnoha jiných rolích, především v těch organizačních a technických
- při přípravě stávky nebyla v plánu žádná řeč/proslov, ale zájem médií je nečekaně vysoký a novináři/ky žádají prohlášení od organizátorů/rek stávky
- již nějakou dobu jsou dívky nespokojené s tím, jakým způsobem jsou klimatické stávky organizovány – dívky dostávají spíše méně důležité role, co se týče výstupů k veřejnosti, ale téměř vždy jsou zodpovědné za tzv. „neviditelnou práci“, jakou je například příprava bannerů, úklid akce, organizace a další nezbytné věci
- Kris je nový chlapec ve městě – je populární fotbalový hráč, kapitán školního týmu. Rád by se stal mluvčím stávky, jelikož by tím rád okouznil svoji slečnu

Charakteristika postav

Vzhledem k velikosti skupin můžete měnit složení či počet postav v rolové hře. Vytiskněte níže přiložený seznam postav a jejich charakteristik (a úkolů), rozstříhejte jej na jednotlivé díly (postava + úkol). Účastnice si poté náhodně vylosují svůj charakter (který se navzájem neukazují). Hlavní roli Emilii nechte zhruba 5 až 10 minut na přípravu. Jelikož ona bude ta, na které se bude ilustrovat většina dominačních technik, předem ji informujte o tom, že pokud se nebude cítit dobře, může kdykoliv říct STOP a tím ukončit rolovou hru.

<p>Emilia Woods, místní aktivistka, 20 let, vždy jste přítomna na schůzkách ohledně přípravy protestu a často figurujete jako záloha při ‚technické/organizační podpoře‘. Většina osob si myslí, že právě Vy byste měla být mluvčí, neboť jste velmi dobrá v organizování věcí a práci s lidmi</p>	<p><u>Váš úkol:</u> Během klimatické stávky si média žádají krátké vyjádření před kamerou. Někteří lidé poukázali na to, že právě Vy byste měla být řečnicí, ale máte oponenta – Krise, který bude bojovat, aby mohl být mluvčím (připravte se na potencionální zpětnou vazbu).</p>
<p>Kris Hunter, nový chlapec ve městě, 21 let, vypadáte dobře a jste sebevědomý, fotbalista, kapitán školního týmu</p>	<p><u>Váš úkol:</u> Argumentujete, že právě Vy byste měl být mluvčím stávky, neboť jako fotbalový hráč máte již zkušenosti s médii. Ve skutečnosti chcete okouzlit svou přítelkyni, která by Vás mohla vidět ve zprávách v TV.</p>
<p>John Bolton, zástupce kapitána školního týmu, chcete podpořit svého spoluhráče Krise (pozval Vás, abyste se ke stávce připojil a podpořil ho)</p>	<p><u>Váš úkol:</u> Děláním vtipům zesměšňujete Emílii. Kdykoliv můžete, zmíníte, že se Emílie Krisovi nikdy nemůže vyrovnat.</p>
<p>Elisabeth Chambers, místní aktivistka, 32 let, matka dvouletého dítě, které je s Vámi na schůzi ohledně mluvčí klimatické stávky</p>	<p><u>Váš úkol:</u> Podpoříte Emílii jako mluvčí klimatické stávky. Bohužel se nemůžete zúčastnit celé schůze, neboť Vaše dítě pláče a musíte odejít, abyste jej utišila.</p>
<p>Mary Littleball, místní aktivistka, 15 let, stydlivá, jedná se o jeden z Vašich prvních protestů</p>	<p><u>Váš úkol:</u> Ráda byste podpořila Emílii, jelikož jste toho o ní hodně slyšela, ale obáváte se postavit populárnímu Krisovi.</p>

<p>Dana Walker, místní aktivistka, 19 let, jste ,tajně' zamilovaná do Krise, a proto je pro Vás tato schůze příležitostí, jak na sebe před Krisem upozornit</p>	<p><u>Váš úkol:</u> Podpoříte Krise jako mluvčího stávky, ignorujete Emíliin přínos v rámci organizace. Otevřeně prohlásíte, že Kris velmi dobře vypadá, tudíž nezáleží na tom, co v televizi řekne, stejně to bude působit dobře.</p>
<p>Lara Caesar, místní aktivistka, 21 let, též byste na stávce ráda vystoupila jako mluvčí, ale nikdo Vaše jméno nenavrhnul, snažíte se tedy zdiskreditovat oba navrhované mluvčí</p>	<p><u>Váš úkol:</u> Během diskuze hlasitě komentujete velikost Emíliiných prsou a tvrdíte, že Kris je dobrý pouze v nakopávání míče.</p>
<p>Paula Newman, dívka ze školy, 17 let, aktivní v organizaci stávek a protestů již pár let</p>	<p><u>Váš úkol:</u> Zmíníte (ne nahlas, pouze jen tak mimochodem), že podporujete Emílii, jelikož ona se účastní všech aktivit a o stávce toho ví nejvíce.</p>
<p>Martin Luckyfellar, místní aktivista, 21 let, angažuje se pouze proto, aby během protestu okouznil dívky</p>	<p><u>Váš úkol:</u> Po celou dobu diskuze jste na telefonu (hrajete hry, píšete SMS, emaily, etc.).</p>
<p>Jennifer Black, místní učitelka, 42 let, účastnila se schůze na začátku, ale v průběhu odešla na sraz, vrátila se pomoci Mary Littleball</p>	<p><u>Váš úkol:</u> Během diskuze telefonujete. Jednou za čas se snažíte podpořit Emílii, ale během toho Vám stále někdo volá.</p>
<p>Bob Bradley, místní aktivista, 27 let, má zkušenosti v rámci hnutí za životní prostředí, nikdy však nebyl schopný připravit či organizovat události, říká se o Vás že přelétavý, neboť na Vás není spolehnutí</p>	<p><u>Váš úkol:</u> Diskuze Vás velice zajímá, zastáváte názor, že Emíliia nemůže vystoupit jako mluvčí, neboť je žena. Máte stereotypní argumenty, např. je příliš emotivní, nerozhodná – zpochybňujete, že by mohla vůbec být mluvčí.</p>
<p>Barnaby Darcy, místní aktivista, 20 let</p>	<p><u>Váš úkol:</u> Přijdete s kamarádem Rickem Fieldlerem, diskuze Vás nezajímá, vymýšlíte, kam společně vyrazíte po stávce. Vyměňujete si názory a příhody z místních barů.</p>

Rick Fielder, místní aktivista, 21 let	<u>Váš úkol:</u> Přijdete s kamarádem Barnaby Darcym, diskuze Vás nezajímá, vymýšlíte, kam společně zajdete po stávce. Vyměňujete si názory a příhody z místních barů.
Peter Young, místní aktivista, 27 let	<u>Váš úkol:</u> Opakujete, že by nikdo neměl být mluvčím, a upozorňujete na to, že by se nemělo komunikovat s médii, neboť jakoukoliv zprávu zmanipulují/zkreslí.

Debriefing

Otázky pro účastnice po rolové hře:

- Jaké chování nebylo v pořádku? (Veškeré nekorektní chování napište na flipchart, abyste se poté mohli vracet se ke konkrétním příkladům.)
- Zažili jste někdy podobnou situaci?
- Jaké jsou další možné situace, které by mohly nastat?
- Jaké to je být v pozici osoby, vůči které jsou používány dominační techniky?
- Jak reagovat v těchto situacích?
- Kdo by případně mohl být Vaším spojencem/spojenkyní?
- Proč je důležité hledat spojence/oporu?
- Jak reagovat v těchto situacích – co můžete dělat, když někdo proti Vám používá dominační techniky?
- Jak reagovat, když vidíte, že někdo používá dominační techniky proti někomu jinému?

Metoda Divadla Utlačovaných

Cílem této debriefingové aktivity je zahrát/vyzkoušet si různé strategie, jak čelit dominačním technikám, a ne o nich pouze hovořit teoreticky (v této situaci bych se zachoval/a takhle', ,Ignorovala bych jeho/její chování.', etc.).

Kořeny divadla utlačovaných nalezneme v souvislosti s Pedagogikou Utlačovaných, se kterou přišel Paulo Freire v 60. letech 20. století v Brazílii, jako odpověď na tehdejší vojenský a elitářský režim. Cílem bylo u osob rozvinout kritické myšlení prostřednictvím kritické gramotnosti a dialogu, které vedou k uvědomění si vlastní životní situace. Brazílský dramatik a režisér Augusto Boal následně aplikoval pedagogiku utlačovaných do svého – divadelního jazyka a spolu s dalšími kolegy a kolegyněmi vyvinul koncept Divadla utlačovaných. Divadlo utlačovaných je soubor technik, her a cvičení, jejichž hlavní myšlenkou je obnovit/iniciovat dialog mezi lidmi skrze uměleckou formu – divadla. Zabývá se tématy útlaku, jak vnějšího, tak vnitřního. Můžeme jej použít k detekci mechanismů útlaku, kterým čelíme v našem každodenním životě. Teoretickým výsledkem je transformace naší společnosti s důrazem na solidaritu s utlačovanými.

Divadlo utlačovaných představuje publiku krátký divadelní příběh utlačovaného protagonisty/ky. Po přehrání příběhu jsou diváci a divačky dotázáni, zda by někdo nechtěl přijít na jeviště, zaujmout postavení utlačovaného hrdiny/ky (převzít roli) a pokusit se situaci zvrátit odlišným chováním (celá hra se hraje od znova). Záměrem je prozkoumat různé strategie a nápady, jak čelit mechanismům útlaku a přímo zapojit publikum do příběhu. Cílem je ukázat, že jsme schopni změnit děj klepšimu a jsme schopni udělat to samé v našich životech.

5

V našem případě je krátkým divadelním představením právě rolová hra, utlačovanou protagonistkou je Emilia Woodsová, která čelí manipulativnímu chování během diskuze, kdo by měl být mluvčí klimatické stávky. Po skončení rolové hry jsou účastníci vyzváni k vyměnění si role s Emílií. Po výměně rolí se rolová hra hraje znovu a *nová Emílie* by měla přijít s nápady a strategiemi, jak čelit manipulativnímu chování. Rolovou hru je možné opakovat, dokud bude o roli Emílie zájem a účastníci budou stále přicházet s novými nápady a strategiemi, jak by se měla hlavní protagonistka Emílie bránit.

